

ЕБ підприємства і, що особливо важливе, вміли втілювати вищеназвані теоретичні положення на практиці.

Показники ЕБ мають характеризувати результати діяльності підприємства, його кадровий, інтелектуальний, природно-ресурсний, виробничий, науково-технічний потенціал, динамічність й адаптивність управлінського механізму, залежність підприємства від зовнішніх чинників (рівень інфляції, дефіцит бюджету, дія макроекономічних чинників, стабільність національної валюти та інш.). У економічній літературі неодноразово здійснювалися спроби кількісної оцінки рівня ЕБ підприємства, що привело до появи багатьох методик побудови системи показників ЕБ на рівні підприємства, яка відповідно включає різний перелік індикаторів. Природно, даний перелік вимагає його конкретизації для кожного виду виробництва.

На нашу думку, така система показників ЕБ підприємства повинна включати наступні функціональні складові ЕБ: фінансова, техніко-технологічна, кадрова, правова, екологічна, інформаційна, ринкова, ресурсна, міжнародна. Причому акцент зробити саме на міжнародній складовій, бо організація ЕБ у умовах зовнішньоекономічної діяльності має свої особливості.

Тому на підставі аналізу минулих досліджень необхідно розробити універсальну систему показників ЕБ підприємства, які б обов'язково мали кількісне вираження та свої допустимі порогові значення, що дозволило би завчасно сигналізувати про загрози для економічної діяльності підприємства та розробити відповідні заходи щодо їх попередження. Це стане об'єктом подальших досліджень.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

С.О. Білоус-Сергєєва, старший викладач, ДВНЗ «ПДТУ»

Виявлення нових чинників забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств потребує активного впровадження технологічних і управлінських інновацій, фінансовим проявом реалізації яких є інтелектуальний капітал (ІК). Разом з тим, існуюча методологічна база оцінки інтелектуального капіталу є досить обмеженою, що спричинює низький рівень формування та використання господарюючими суб'єктами його складових. Виходячи з цього, методи оцінки та управління ІК підприємства потребують більш глибокого дослідження й удосконалення.

Ключовою передумовою формування інтелектуального капіталу підприємств вітчизняної промисловості є реалізація інноваційної стратегії його розвитку, що ускладнюється досить низькою інноваційною активністю підприємств, яка, в свою чергу, спричинена обмеженістю інвестиційних ресурсів. Водночас, ті підприємства, що спрямовують організаційні та фінансові зусилля на збереження і подальше накопичення надбаного інтелектуального потенціалу, значно розширюють власні можливості щодо досягнення своїх стратегічних орієнтирів.

Основними стратегічними напрямками розвитку підприємств, що зацікавлені у підвищенні інтелектуалізації свого виробництва, є активне інвестування в нематеріальні активи (НМА), стимулювання інтелектуальної активності персоналу та підвищення ділової репутації підприємства. В результаті здійснення вказаних ініціатив на підприємстві створюються основні формоутворюючі складові інтелектуального капіталу – технологічний, людський та ринковий капітал.

На відміну від існуючих характеристик ІК, які дозволяють аналізувати здебільшого соціально-правові або бухгалтерські аспекти його функціонування, пропонується застосовувати вартісний підхід до цієї економічної категорії. В результаті дослідження різномірних чинників впливу на формування ІК він розглядається як величина капіталізованого наднормативного прибутку, що отримує підприємство в процесі виробничо-господарської діяльності за рахунок наявності в нього конкурентних переваг, обумовлених людською, технологічною та ринковою складовими цього капіталу.

Методи управління інтелектуальним капіталом полягають у послідовній оцінці різних його компонентів і їх подальшому підсумовуванні. Існує ряд методів прямої оцінки інтелектуального капіталу: системи ключових індикаторів «Сканді», метод економічної доданої вартості, метод ринкової капіталізації, метод Тобіна, модель здатності компанії до інновацій Б. Льова і ін. Єдиної системи оцінки інтелектуального капіталу не існує. Необхідно адаптувати методіку оцінки під кожен окрему галузь у силу розходжень і особливостей.

ВПЛИВ ВІДНОСИН ПІДПРИЄМСТВА НА СТІЙКІСТЬ ЙОГО РОЗВИТКУ

М.С. Кравченко, к.е.н., ст.викладач

На стійкість розвитку підприємства у сфері виробництва продукції безпосередній вплив мають відносини з постачальниками